

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Josefa Baxy a soudců JUDr. Filipa Dienstbiera a JUDr. Marie Žiškové v právní věci žalobkyně: **Meddnes s. r. o.**, se sídlem Fantova 1785/26, Praha 5, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, se sídlem Na Poříčnickém právu 376/1, Praha 2, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 11. 5. 2015, č. j. 2014/73015-421/1, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 9. 10. 2015, č. j. 8 Ad 17/2015 – 66,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žalobkyně **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Žalovanému **s e** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **n e p ř i z n á v á .**

O d ů v o d n ě n í :

I. Předmět řízení

[1] Žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) se žalobou podanou k Městskému soudu v Praze domáhala zrušení v záhlaví uvedeného rozhodnutí žalovaného, který zamítl její odvolání a potvrdil rozhodnutí Úřadu práce České republiky – pobočka pro hl. m. Prahu ze dne 16. 9. 2014, č. j. ABA-T-605/2014. Tím nebyl žalobkyni přiznán příspěvek na podporu zaměstnávání osob se zdravotním pojištěním na chráněném pracovním místě za 1. čtvrtletí roku 2014. Spolu s podanou žalobou stěžovatelka požádala o osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce.

[2] Městský soud pro účely rozhodnutí o jejích žádostech stěžovatelku vyzval k doložení majetkových poměrů. Konkrétně ji vyzval k předložení účetní rozvahy za předchozí dva roky, případně jiných dokladů, kterými upřesní a osvědčí rozsah majetku, který vlastní. Také ji vyzval ke specifikaci povahy a hodnoty skladových zásob, které byly podle jejího tvrzení těžko prodejné, a aby případně uvedla, zda a jakým způsobem se je pokusila prodat.

[3] Z kopie rozvahy za rok 2014, kterou stěžovatelka soudu předložila, vyplynulo, že ke dni 31. 12. 2014 vlastnila dlouhodobý majetek v hodnotě 135.000 Kč a oběžná aktiva v hodnotě 365.000 Kč. Z toho 77.000 Kč tvořily zásoby (zubní kartáčky nakoupené v roce 1998), 64.000 Kč tvořily krátkodobé pohledávky a 224.000 Kč krátkodobý finanční majetek. Její dlouhodobé a krátkodobé závazky činily 63.000 Kč. Podle výkazu zisku a ztráty výsledek hospodářské činnosti za rok 2014 činil -52.000 Kč. Z předložených listin dále vyplývalo, že dne 15. 1. 2015 stěžovatelka zapůjčila spolku Bariéry částku 205.000 Kč, splatnou nejpozději dne 20. 12. 2016 s jednorázovým úrokem ve výši 4 %. Dne 11. 2. 2015 darovala témuž spolku částku 15.000 Kč, kterou mu předtím dne 14. 1. 2015 zapůjčila. Dne 2. 4. 2015 pak darovala témuž spolku částku 4.500 Kč a stejného dne i kancelářské a programové vybavení v přibližné hodnotě 140.000 Kč.

[4] Městský soud žádosti stěžovatelky o osvobození od soudních poplatků nevyhověl, neboť dospěl k závěru, že stěžovatelem předložené údaje k závěru o její objektivní nemajetnosti nepostačují. Odkázal na judikaturu Nejvyššího správního soudu, podle které soud osvobození od soudních poplatků přízná právnické osobě, která je skutečně a objektivně nemajetná, pokud vedení soudních sporů není obvyklou součástí naplňování jejího předmětu činnosti (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 4. 2013, č. j. 1 As 187/2012 - 32). Stěžovatelka však má pohledávku ve výši 205.000 Kč za spolkem Bariéry. Již v odvolacím řízení mohla přinejmenším jako možnost předpokládat podání správní žaloby spojené s povinností uhradit soudní poplatek. V té době měla k jeho zaplacení ještě dostatečné prostředky. Pokud se však v této situaci rozhodla zbavit veškerého svého majetku v hodnotě cca 360.000 Kč, aniž si ponechala alespoň malý zlomek jako rezervu pro případ reálně hrozícího soudního sporu, nemůže být úspěšná s žádostí o osvobození od soudních poplatků. Majetkovou situaci je nutné hodnotit jako celek ve všech souvislostech. Příznáním osvobození by soud posvětil možnost žalobců, aby před podáním žaloby na omezenou dobu zapůjčili nebo pronajali veškerý svůj majetek, dosáhli by tím osvobození od soudních poplatků, a utržili tak ušetřenou částku za soudní poplatek (a právní zastoupení) jako čistý zisk. Vzhledem k tomu, že u stěžovatelky nebyly předpoklady pro osvobození od soudních poplatků, městský soud nevyhověl ani její žádosti o ustanovení zástupce.

[5] Stěžovatelka podala proti usnesení městského soudu kasační stížnost. Namítá, že nepočítala s možností, že žalovaný její odvolání zamítne a že se proto bude muset obracet na soud. Po několikadenním studiu odborných materiálů totiž dospěla k názoru, že není dostupný žádný názor či stanovisko, které by hovořily ve prospěch rozhodnutí, proti kterému se odvolala. Naopak našla veřejně publikovaná odborná stanoviska či vyjádření, která podporovala její názor.

II. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[6] Kasační stížnost je přípustná. Rozsahem a důvody kasační stížnosti je Nejvyšší správní soud podle § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s. vázán.

[7] Nejvyšší správní soud na úvod poznamenává, že netrval na zaplacení soudního poplatku za kasační stížnost. Jak uvedl rozšířený senát Nejvyššího správního soudu: „*Stěžovatel má povinnost zaplatit poplatek za řízení o kasační stížnosti jen tehdy, pokud kasační stížnost směřuje proti rozhodnutí krajského soudu o návrhu ve věci samé (o žalobě) či o jiném návrhu, jebož podání je spojeno s poplatkovou povinností*“ (viz usnesení ze dne 9. 6. 2015, č. j. 1 As 96/2014 - 19). Kasační stížnost stěžovatelky nesměruje proti rozhodnutí krajského soudu o návrhu ve věci samé. Stěžovatelka proto nemá

povinnost poplatků zaplatit. Nejvyšší správní soud také netrval na požadavku zastoupení stěžovatelky advokátem. Vzhledem k tomu, že jde zčásti o splnění podmínek pro ustanovení zástupce v řízení před krajským soudem, by trvání na této podmínce znamenalo jen další řetězení téhož problému (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 7. 2012, č. j. 4 Ads 66/2012 - 22, či ze dne 15. 7. 2015, č. j. 1 As 50/2015 - 21).

[8] Předmětem sporu je v dané věci posouzení, zda byly v řízení před městským soudem u stěžovatelky dány podmínky pro osvobození od soudních poplatků. Předpoklady pro osvobození od soudních poplatků soudem zakotvuje ustanovení § 36 odst. 3 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), které stanoví, že „*účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu zčásti osvobozen od soudních poplatků. Přiznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li pro to zvlášť závažné důvody, a toto rozhodnutí musí být odůvodněno.*“ Podle § 35 odst. 8 s. ř. s. pak platí: „*Navrhovatel, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to nezbytně třeba k ochraně jeho práv, může předseda senátu na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát; hotově vydaje zástupce a odměnu za zastupování osoby uvedené v odstavci 2 platí v takovém případě stát. (...).*“

[9] Objektivní hlediska pro posuzování poměrů žadatele o osvobození od soudních poplatků nejsou v platné právní úpravě vyjádřena. Rozhodnutí o osvobození od soudních poplatků je tak věcí úvahy příslušného soudu, který přitom přihlíží k celkovým majetkovým poměrům žadatele, k výši soudního poplatku, k nákladům na případné dokazování, k povaze uplatněného nároku a k dalším podobným skutečnostem (k tomu srov. např. rozsudek NSS ze dne 23. 2. 2006, č. j. 4 Ans 3/2005 - 148). Břemeno tvrzení i důkazní ohledně prokázání důvodů pro osvobození od soudních poplatků přitom nese samotný žadatel. Svou žádost může opřít o jakékoliv doklady, které jsou způsobilé poskytnout úplný a věrohodný obraz o jeho majetkových poměrech. Pokud účastník tuto povinnost nesplní, soud výdělkové a majetkové možnosti sám z úřední povinnosti nezjišťuje (viz usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 1. 2005, č. j. 7 Azs 343/2004 - 50, nebo rozsudek ze dne 3. 8. 2011, č. j. 2 Afs 36/2011 - 81). Soud přitom vychází především z informací, které mu sdělí samotný žadatel. Ve vztahu k osvobození právnických osob od soudních poplatků pak Nejvyšší správní soud ve své judikatuře uvedl: „*Soud přiznává osvobození od soudních poplatků právnické osobě, která je skutečně a objektivně nemajetná (...).*“ (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 4. 2013, č. j. 1 As 187/2012 - 32).

[10] Z § 35 odst. 8 ve spojení s § 36 odst. 3 s. ř. s. pak vyplývá, že účastníkovi může být ustanoven zástupce při současném splnění čtyř předpokladů: a) je podán návrh na ustanovení zástupce, b) podaný návrh (na zahájení řízení) není zjevně neúspěšný, c) žadatel doložil nedostatek prostředků pro vedení řízení a d) ustanovení zástupce je nezbytně třeba k ochraně navrhovatelových práv.

[11] V projednávané věci stěžovatelka k důkazu o své nemajetnosti předložila listinné důkazní prostředky uvedené v bodě 3 shora. Podle městského soudu z předložených údajů nevyplývá objektivní nemajetnost stěžovatelky. Kasační námitky stěžovatelky nejsou s to tento závěr městského soudu zpochybnit. Pokud správní orgán prvního stupně nerozhodl v její prospěch, stěžovatelka měla očekávat, že se možná bude muset obrátit na správní soud, aby se domohla svých práv. V dané situaci si nemohla být jednoznačně jistá, že jí odvolací orgán plně vyhovějí čistě na základě veřejně dostupných odborných názorů a stanovisek. Podle Nejvyššího správního soudu pak nejednala s péčí řádného hospodáře, pokud se před podáním žaloby prakticky zbavila všeho svého majetku. Tím se sama dostala do rizika, že nebude moci uhradit soudní poplatek za následně podanou žalobu. Bylo přitom spravedlivé trvat na tom, aby si opatřila dostatek prostředků na úhradu nákladů řízení. Nejvyšší správní soud souhlasí, že pokud by v takovém

případě stěžovatelka byla od soudního poplatku osvobozena, vedlo by to *ad absurdum* k jednoduchému obcházení zákonem stanovené poplatkové povinnosti za správní žalobu.

[12] Stěžovatelka neprokázala důvody pro osvobození od soudních poplatků. Tím současně nespĺnila ani třetí výše vymezenou podmínku pro ustanovení zástupce v podobě doložení nedostatku prostředků pro vedení řízení. Městský soud se proto nedopustil žádného pochybení, pokud žádostem stěžovatelky o osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce nevyhověl.

III. Závěr a náklady řízení

[13] Nejvyšší správní soud ze všech shora uvedených důvodů dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, proto ji dle § 110 odst. 1, věty poslední, s. ř. s. zamítl.

[14] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 1, větu první, s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s., dle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Stěžovatelka v soudním řízení úspěch neměla, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému žádné náklady řízení nevníkly. Nejvyšší správní soud proto rozhodl, že se mu náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 16. prosince 2015

JUDr. Josef Baxa
předseda senátu